

SVENSK DJUR- SJUKVÅRD

Branschrapport 2018

Branschens
framtid är ljus och
rekryteringsbehovet
är stort

KARIN NORDÉN

Ordförande Svensk Djursjukvård

Ljusa framtidsutsikter

SVENSK DJURSJKVÅRD företräder 160 företag med 221 kliniker, som sammanlagt har närmare 3700 anställda. Vårt mål är trygga djur och hög kvalitet inom djursjukvården. Vi arbetar målmedvetet för att våra medlemsföretag ska få bästa möjliga förutsättningar att driva företag samt att djur och djurägare ska få bästa möjliga kvalitet och service. Vi verkar också för branschens långsiktiga utveckling och företräder medlemmarna i kontakten med myndigheter och beslutsfattare.

SVENSK DJURSJKVÅRD presenterar härmed sin branschrapport för 2018. Här redogörs för uppdaterad statistik samt nyckeltal för medlemsföretagen och för branschen som helhet. Vi redovisar en ny enkät som skickats ut till medlemsföretagen och presenterar även prisutvecklingen i rapporten. Vår förhoppning är att rapporten ska vara till nytta för myndigheter och medlemsföretag.

SVENSKA DJURÄGARE spenderar allt mer tid och pengar på sina husdjur. Husdjur ses ofta som en del av familjen, och självklart vill man ge den nya "familjemedlemmen" den bästa tänkbara vården. Det har tidigare kommit kritik att djursjukvården skulle ha stora prisökningar, men en genomgång av

Konkurrensverket visar att marknaden för djursjukvård är väl fungerande. En ökad efterfrågan på djursjukvård har mötts av ett ökat utbud av avancerade tjänster.

DJURSJKVÅRDEN ÄR EN bransch med stor tillförsikt inför framtiden. En färsk enkät bland våra medlemsföretag visar att 97 procent ser positivt eller mycket positivt på framtiden. Med en medelålder på medarbetarna på 39,7 år är det också en ung bransch. Branschens snabba tillväxt tillsammans med djurens allt högre status, samt den medicinska utvecklingen har lett till att frågan om kompetensförsörjningen blivit allt mer aktuell. Frågorna om fler utbildningsplatser och fler studieorter ses som de viktigaste frågorna för branschen de närmaste åren.

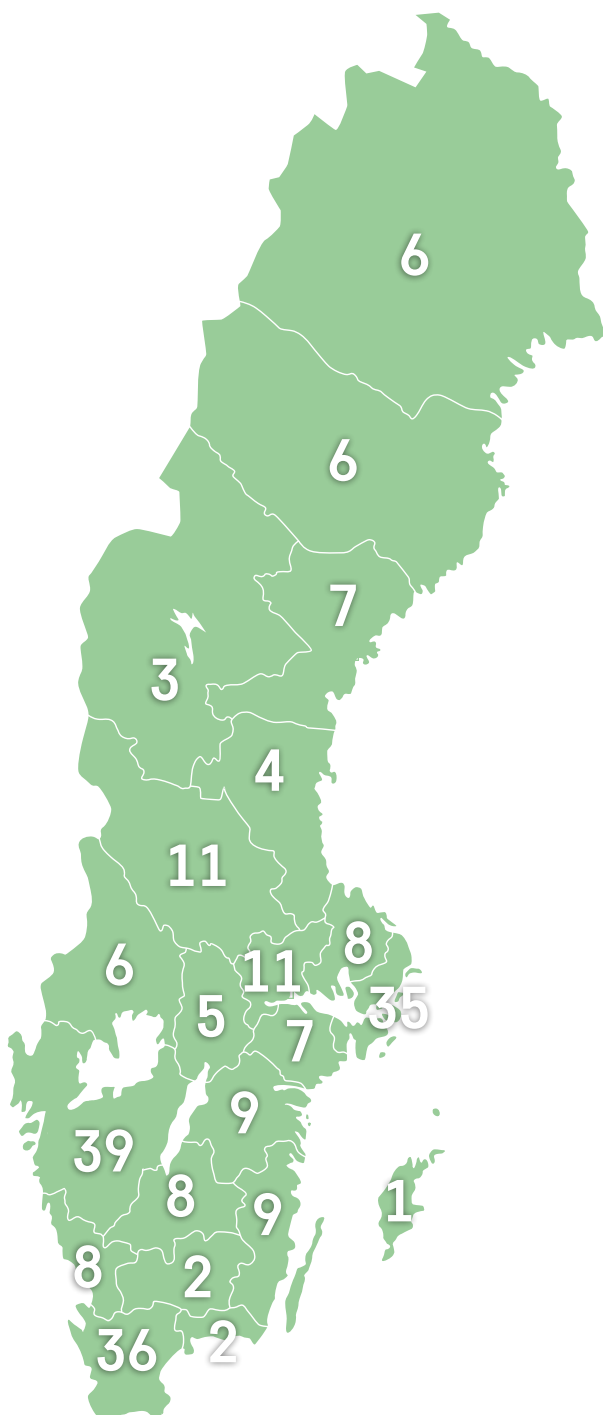
Det är alltid svårt att sia om vad som ska hända i framtiden, men något som redan är här är nättjänsterna, där djurägare hemifrån med hjälp av mobilen på ett snabbt sätt kan få råd om sina djur.

JAG, LIKSOM VÅRA medlemmar, ser ljust på djursjukvårdens framtid och ser fram emot ett år med nya spännande utmaningar.

- **Branschverksamheten** inom Gröna arbetsgivare bedrivs i sektionen Svensk Djursjukvård
- **Svensk Djursjukvård** består av 160 företag med 221 kliniker, som sammanlagt har närmare 3700 anställda
- **Under 2018** omsatte medlemsföretagen över 2,7 miljarder*
- **Under 2018** hade medlemsföretagen 1,42 miljoner patientbesök*
- **Svensk djursjukvård** fortsätter att utvecklas och framtidsutsikterna är ljusa. I vår medlemsenkät angav 97 procent att de tyckte att framtidsutsikterna för branschen var positiva till mycket positiva.

**siffror från medlemsenkät*

Geografisk spridning

Här finns Svensk Djursjukvårds medlemsföretag

Norrbottens län	6
Västerbottens län	6
Jämtlands län	3
Västernorrlands län	7
Dalarnas län	9
Gävleborgs län	4
Värmlands län	6
Örebro län	5
Västmanlands län	11
Uppsala län	8
Västra Götalands län	39
Stockholms län	35
Södermanlands län	7
Östergötlands län	9
Jönköpings län	8
Hallands län	8
Gotlands län	1
Kronobergs län	2
Kalmar län	9
Blekinge län	2
Skåne län	36
TOTALT	221

Gröna arbetsgivare består av fem sektioner där Svensk Djursjukvård är en. Övriga sektioner är: skog, lantbruk, golf och trädgårdsanläggning.

2015 GICK BRANSCHFÖRENINGEN Svensk Djursjukvård in i dåvarande SLA; arbetsgivarorganisationen för det gröna näringslivet. Den 1 oktober 2018 bytte föreningen namn till Gröna arbetsgivare.

GRÖNA ARBETSGIVARES förhandlare, arbetsrättsjurister, försäkringsrådgivare och arbetsmiljöexperter bistår medlemsföretagen i alla frågor som rör arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter. Det finns en arbetsgivarjour som är öppen för medlemmarna alla vardagar mellan kl. 8:30-16:00.

SOM EN DEL AV Gröna arbetsgivare företräder vi medlemmarna i kontakten med arbetstagarorganisationer, myndigheter och beslutsfattare. Vi arbetar målmedvetet för att våra medlemsföretag ska få bästa möjliga förutsättningar att driva sina företag och att djur och djurägare ska få bästa möjliga kvalitet och service i mötet med djursjukvården.

Djursjukvård - en trepartsaffär

På djursjukvårdsmarknaden finns tre parter som alla spelar sin roll. Djurägaren som har ett sjukt djur, djursjukvårdsinrättningen som tar hand om djuret, och försäkringsbolagen som ersätter en viss del av djurägarens kostnader för besöket hos djursjukvården. Låt oss se hur parterna samverkar och hur marknaden fungerar.

Djurägaren

SVENSKA DJURÄGARE spenderar allt mer tid och pengar på sina husdjur. Husdjur ses ofta som en del av familjen, och självklart vill man ge den nya "familjemedlemmen" den bästa tänkbara vården. Detta leder till ökad efterfrågan på avancerad vård på djursjukhusen, djur vårdas högre upp i åldrarna och många av de så kallade välfärdssjukdomarna som drabbar människor drabbar också våra husdjur. Vi har inte märkt av någon priskänslighet hos djurägare, utan fokus ligger på att husdjuret ska bli friskt.

TILL SKILLNAD FRÅN humanvården är dock djursjukvården inte skattefinansierad, utan man betalar som djurägare för vården "ur egen ficka", dessutom tillkommer moms. För att inte drabbas av för stora oplanerade kostnader väljer därför de flesta djurägarna att skaffa en djurförsäkring. Sverige har högst försäkringsgrad för husdjur i Europa¹.

Djursjukvården

DJURÄGARNAS ÖKADE efterfrågan på avancerad vård leder till att djursjukvårdsinrättningarna behöver göra större investeringar, både i lokaler och materiell utrustning, men också personellt i form av bland annat fler veterinärer, specialistutbildade veterinärer och legitimerade djursjukskötare.

Kontinuerlig kompetensutveckling av anställd personal är också mycket viktigt, men sammantaget påverkar detta kostnadsläget på marknaden.

ÄVEN BRISTEN PÅ legitimerade djursjukskötare spelar in, eftersom den leder till en löneglidning som blir kostnadsdrivande för hela djursjukvården.

INNAN UTFÖRLIGA undersökningar gjorts är det svårt att förutsäga kostnader för djursjukvård; veterinären måste först ställa diagnos och föreslå olika behandlingsalternativ. Först därefter kan man i diskussion med djurägaren bestämma hur man ska gå vidare, och beräkna kostnaden för eventuella planerade ingrepp.

DETTA SKA DOCK inte blandas ihop med förebyggande vård såsom t ex kastrering eller vaccinationer. I dessa fall kan kostnaderna anges i förväg.

Försäkringsbolagen

SVERIGE HAR SOM nämnts högst försäkringsgrad för husdjur i Europa. Totalt inbetalades år 2017 fyra miljarder kronor i försäkringspremier för djurförsäkringar². Drygt 66 procent av de inbetalade premierna gick tillbaka till försäkringstagarna, men det varierar mellan försäkringsbolagen.

DJURFÖRSÄKRINGAR HAR normalt både en fast och en rörlig självrisk. Den fasta självriskens syfte är att djurägaren inte ska söka vård ”i onödan”³, och den rörliga självrisken syftar till att djurägaren inte ska godta vilka behandlingar och kostnader som helst.

DE FLESTA FÖRSÄKRINGSBOLAGEN har höjt sina premier de senaste fem åren med ökade skadekostnader och fler veterinärbesök som motivering⁴. Även avelsrelaterad ohälsa spelar in i prishöjningen.

FÖR DJURÄGARE är det svårt att jämföra djurförsäkringar med varandra. Man kan inte enbart titta på premiekostnaden, utan måste även se på självriskerna samt eventuella undantag i ersättningsvillkoren för respektive försäkring.

Slutsats

MARKNADEN FÖR djursjukvård kan konstateras vara en väl fungerande marknad med tre parter. En ökad efterfrågan på djursjukvård har mötts av ett ökat utbud av avancerade tjänster. Försäkringsbolagen utgör marknadens tredje part, och om det var lättare att kunna jämföra och byta djurförsäkringar så skulle djursjukvårdsmarknaden fungera än bättre⁵.

Kompetensförsörjning - den största utmaningen

VÅRA DJUR HAR FÅTT en allt högre status i vårt samhälle. Det, tillsammans med den medicinska utvecklingen och dess möjligheter samt branschens snabba tillväxt har lett till att frågan om kompetensförsörjningen blivit allt mer aktuell. En fortsatt stark djursjukvård i Sverige kräver ett långsiktigt arbete för att säkra branschens kompetensförsörjning. Ett arbete som naturligtvis måste göras bland våra företag, men som är beroende av att det finns effektiva strukturer och system för kompetensutveckling i arbetslivet.

EFTERFRÅGAN PÅ djursjukvårdspersonal är stor. Branschrapporten visar att medlemsföretagen behöver rekrytera nära 350 veterinärer det kommande året. För en väl fungerande bransch krävs en effektiv kompetensförsörjning. Inom djursjukvården är medarbetarnas kompetens företagets viktigaste beståndsdel och att de svenska djursjukvårdsföretagen är beroende av veterinärutbildningarna i Europa för att klara sin kompetensförsörjning är oroande på längre sikt.

IDAG HAR 24 PROCENT av samtliga veterinärer som legitimerats i Sverige en utländsk utbildning. Tydligt är dock att andelen med utländsk utbildning ökar. Statistik från Jordbruksverket visar att 56 procent av samtliga veterinärer som legitimerades i Sverige under 2018 fått sin utbildning utomlands⁶.

I SVERIGE ANTAS årligen bara 100 veterinärstudenter och 80 djursjukskötarstudenter vid landets enda veterinärmedicinska fakultet, vid SLU i Uppsala. Utbildningarna är bland de mest eftertraktade av alla högskoleutbildningar och branschen har länge kämpat för fler utbildningsplatser och mer resurser till fakulteten. Fler utbildningsplatser ses just nu som den viktigaste frågan

för branschen⁷. För branschen är det ett stort problem att regeringen håller ner antalet platser på SLU och de veterinärmedicinska utbildningarna om de ser att företagen ändå har ett inflöde av gratis utlandsutbildade veterinärer.

ÄVEN BRISTER på erfarna djurvårdare är stor. Djurvårdare tillhör ”övrig personal” och omfattas därför av det så kallade behandlingsförbudet⁸. Det finns undantag från behandlingsförbudet som rör djurvårdare. På nivå 2 och 3 får vissa injektioner⁹ ges varpå djurvårdare på dessa nivåer är relativt eftertraktade inom branschen. Att gymnasieskolorna och yrkeshögskolorna erbjuder grundkurs i läkemedelshantering samt bägge kurserna inom ”djurvård inom djurens hälso- och sjukvård” är därför väldigt betydelsefullt.

EN VÄLFUNGERANDE arbetsmarknad är avgörande för att de satsningar som görs på utbildning och kompetensutveckling blir effektiva. Eftersom många företag inom branschen upplever att det finns en brist på kvalificerad arbetskraft blir det en allt större utmaning att investera i kompetensförsörjning på rätt sätt. Ett sätt att säkra kompetensen är att ta emot praktikanter vilket medlemsföretagen också gör; på gymnasial nivå, på yrkeshögskolenivå och på universitetsnivå. Hittar företagen ändå inte den kompetens de söker kan det bli så att de inte anställer någon alls eller att de blir tvungna att sänka kraven på kompetens.

FÖR ATT MINSKA risken för att branschens utveckling avstannar bör utbildningarna, framförallt de veterinärmedicinska, få mer resurser, både för att branschen ska kunna möta den kraftigt ökade efterfrågan, men också för att den ska säkra den praxis som byggts upp i Sverige, t ex när det gäller antibiotikaanvändning.

Årets djurklinik 2018

VÄSBY DJURSJUKHUS i Upplands Väsby valdes till Årets djurklinik 2018. Närmare 1100 djurägare nominerade totalt 238 kliniker i hela landet.

ÅRETS JURY bestod av Torkel Ekman, leg veterinär och vice ordförande i Veterinärmedicinska rådet, Hans Rosenberg, presstalesperson på Svenska Kennelklubben och Eva Porat, vice ordförande i Sveriges Kattklubbars Riksförbund. Tillsammans valde de ut sex finalister, utifrån de kliniker som fått bäst nomineringar, och 6235 personer var med och röstade fram vinnaren.

– **SÅ ROLIGT OCH SMICKRANDE!** Det är inte ofta jag blir stum men när jag fick veta att vi vunnit blev jag minsann det! Vi jobbar hårt för att hela tiden bli ännu bättre och denna utmärkelse gör att vi tillsammans blir motiverade att fortsätta i samma anda. Jag med personalen vill tacka alla våra djur-

ägare som stöttar oss och som lagt sina röster på just vårt djursjukhus. Tillsammans tar vi hand om våra djur på bästa sätt, säger Marie Jury, vd, leg. vet, Väsby Djursjukhus.

DET ÄR BRANSCHORGANISATIONEN Svensk Djursjukvård (en del av Gröna arbetsgivare) som står bakom utmärkelsen. Syftet är att sätta fokus på kvalitetsarbetet inom djursjukvården i Sverige. De fyra kriterierna för Årets djurklinik utgörs av bärande delar i värdegrunden: bemötande, tillgänglighet, prisinformation och delaktighet.

ÖVRIGA FINALISTER förutom Väsby Djursjukhus var Smådjurskliniken Din Veterinär i Helsingborg, Lunds djursjukhus, Aros Veterinärcentrum i Västerås, Växjö nya djurklinik och Roslagens Smådjursklinik i Norrtälje.

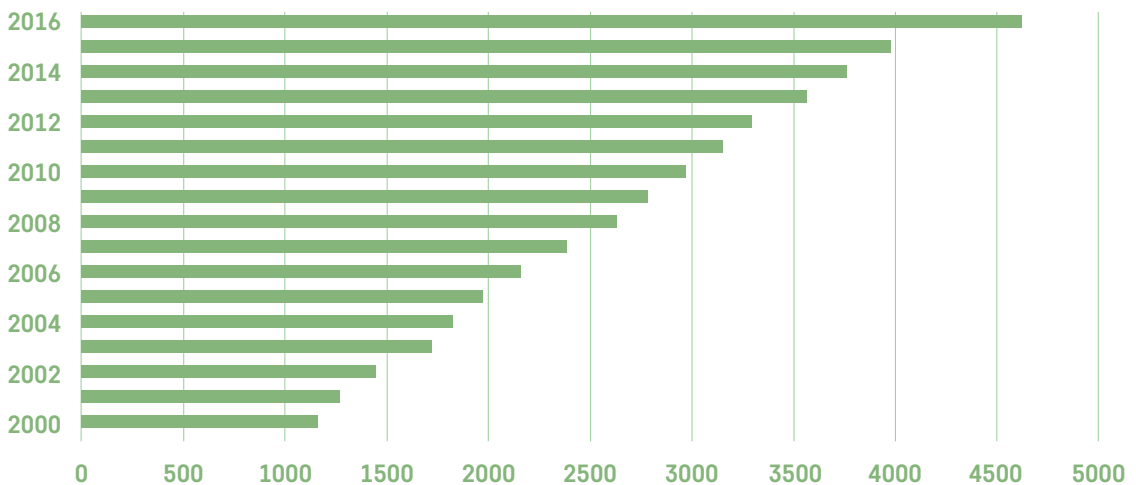
Branschfakta

I det här avsnittet av branschrapporten har vi använt de senaste siffrorna som finns att tillgå hos SCB för respektive avsnitt om inte annat anges.¹⁰

Företag i branschen

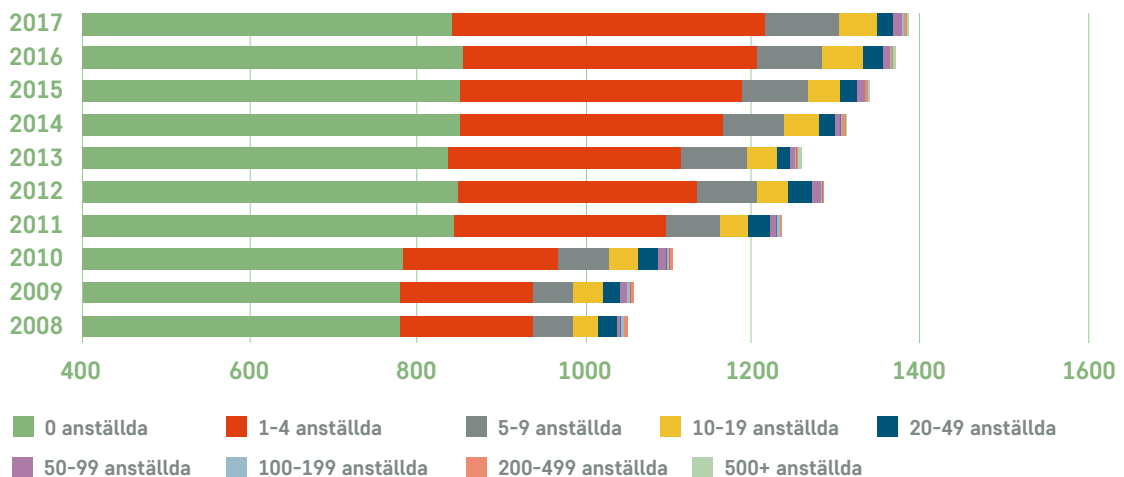
Antalet anställda har sedan år 2000 mångdubblats. Från att ha varit drygt 1000 anställda närmar sig branschen 5000. Som noteras nedan har antalet företag ökat mellan 2008 till 2017 från drygt 1000 till knappt 1400 företag. Otvivelaktigt flest är de mindre företagen.

Antalet anställda inom djursjukvårdsbranschen i Sverige

Källa: SCB, 2018

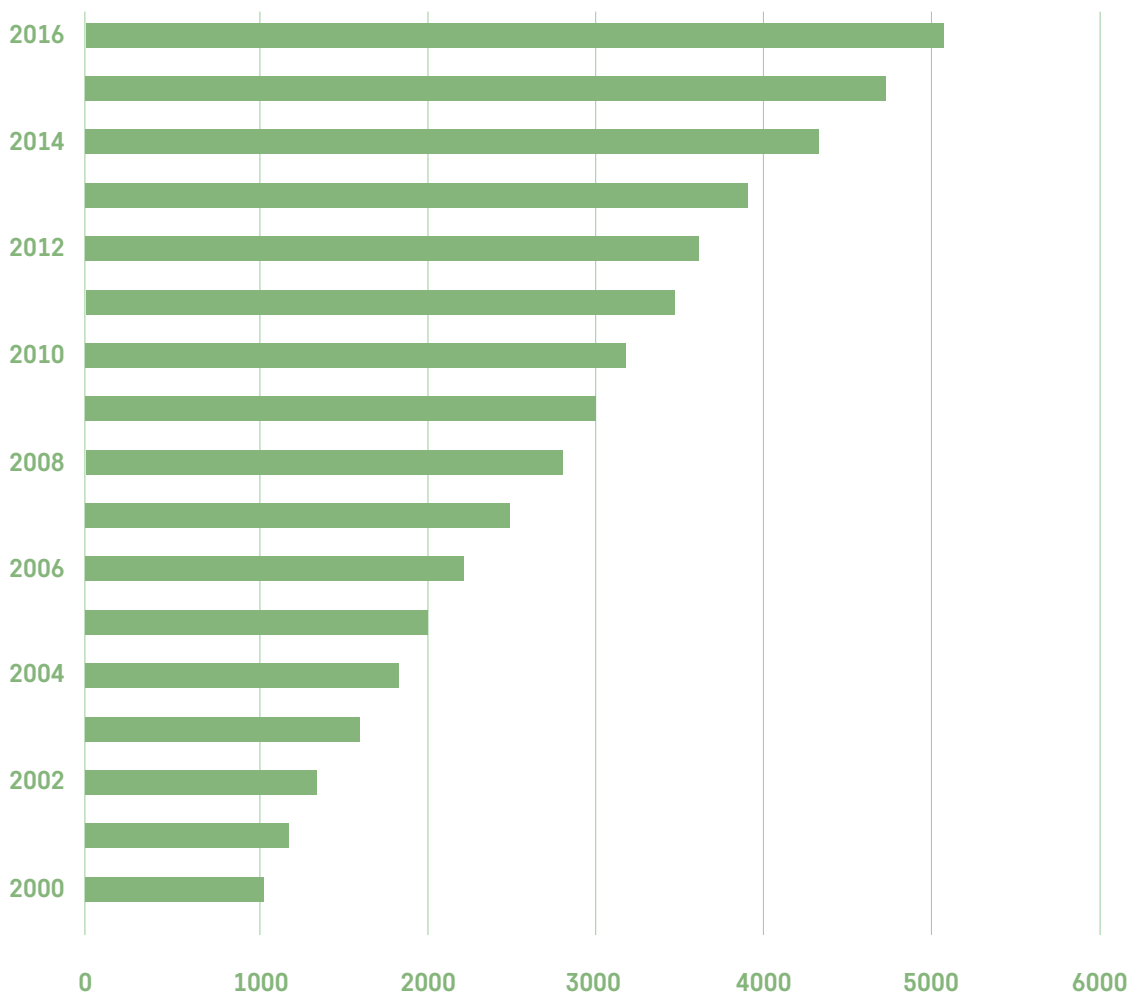
Företagens storleksfördelning

Källa: SCB, 2018

Omsättningen för branschen har femdubblats sedan år 2000. År 2016 var summan drygt fem miljarder kronor vilket är en ökning med ungefär 300 miljoner kronor jämfört med år 2015.

Nettoomsättning ifrån verksamheten mnkr

Källa: SCB, 2018

Vinstmarginalen för branschen

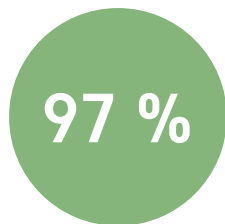

7,2 % 2016

Källa: SCB, 2018

Branschens framtid

Svaren och resultaten som presenteras i den här delen av branschrapporten bygger på, och avser, en egen undersökning bland medlemsföretagen gjord i december 2018, om inte annat anges.

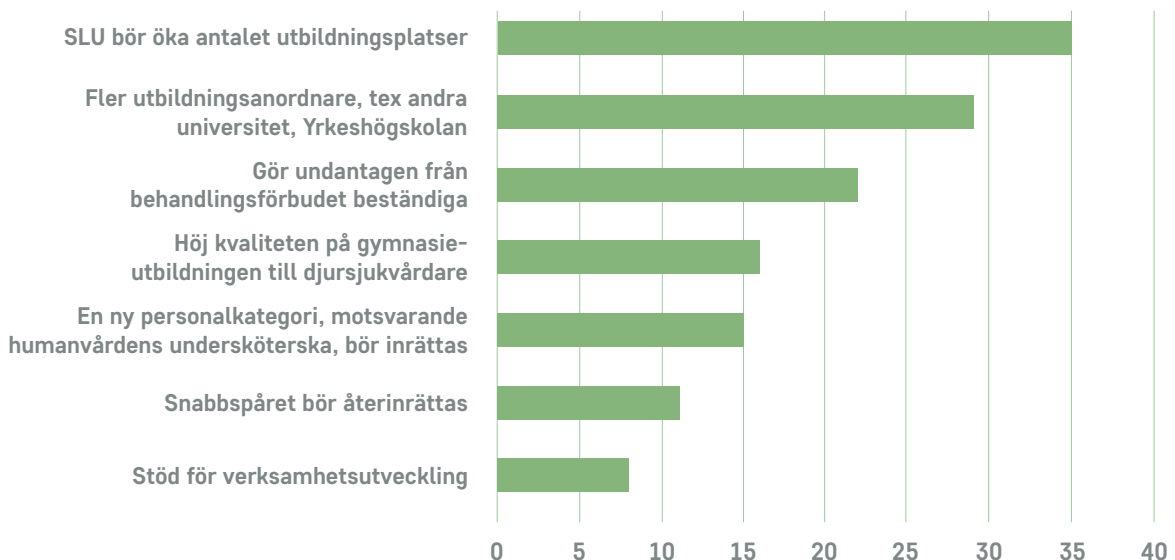
97 %
anger att de bedömer branschens
framtidsutsikter som positiva eller
mycket positiva

Källa: Andelen som svarat 5 eller högre (1-10) på frågan huruvida framtidsutsikterna är goda.

FRAMTIDSUTSIKTERNA inom branschens anges som mycket positiva. Den absolut största delen av de svarande ser framtiden som positiv eller mycket positiv. Trots den positiva synen på branschen finns det utmaningar. Branschens viktigaste frågor de kommande åren är att öka antalet utbildningsplatser på SLU samt att arbeta för fler

utbildningsanordnare, exempelvis inom Yrkes-
högskolan, men även upprätta en fungerande
distansutbildning. Även att ta bort de undantag
från behandlingsförbudet som Jordbruksverket
infört och istället göra dem permanenta ses som
en viktig fråga för branschen.

Djursjukvårdens viktigaste frågor under de kommande två åren¹¹

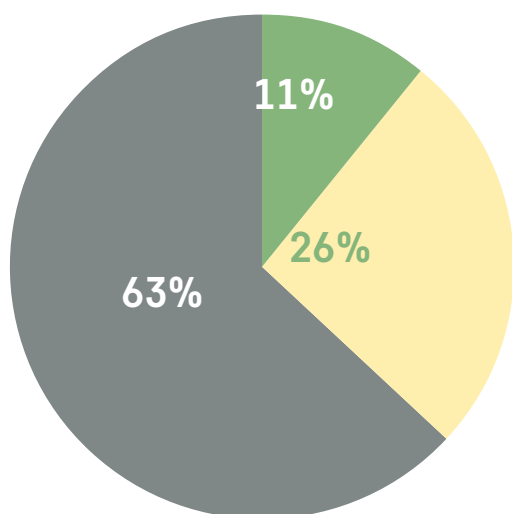
KOMMENTAR: Djursjukvården kännetecknas av stor optimism och framtidspotential, men där bristen på utbildningsplatser riskerar branschens tillväxt. Utbildningsväsendet måste ta sitt ansvar och bereda fler utbildningsplatser och eventuellt fler utbildningsanordnare.

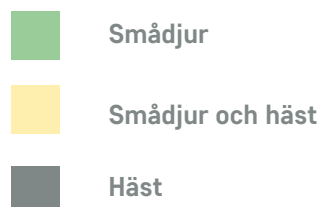
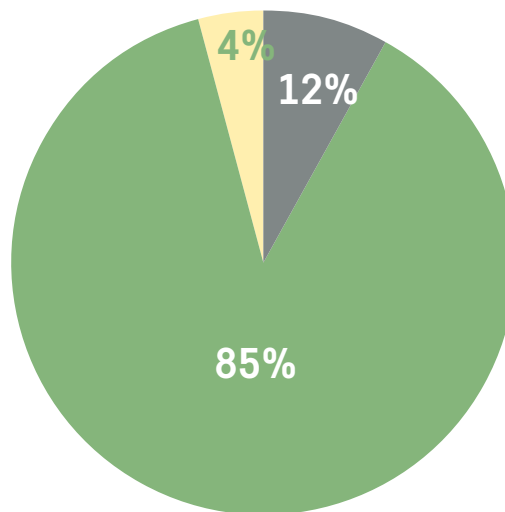
Medlemsföretagen

Den största andelen av klinikerna har öppet kontorstider och tar emot smådjur. Bara 11 procent av de svarande klinikerna har öppet dygnet runt, 7 dagar i veckan, 365 dagar om året. Endast åtta procent av klinikerna tar emot hästar.

Vilka öppettider har kliniken?

Vilken typ av djur tar mottagningen emot?

KOMMENTAR: Enkäten visar tydligt att det råder brist på dygnetruntöppna djursjukhus, vilket innebär att de som faktiskt håller öppet får dra ett tungt lass. Efterfrågan på vård under jourtid ökar, men den kompetensbrist som branschen brottas med begränsar möjligheten att möta denna efterfrågan. Om inte branschens kompetensbehov tillgodoses kan stora regioner komma att stå utan jourdjursjukhus.

Antal patientbesök 2018¹²

1 415 400 st

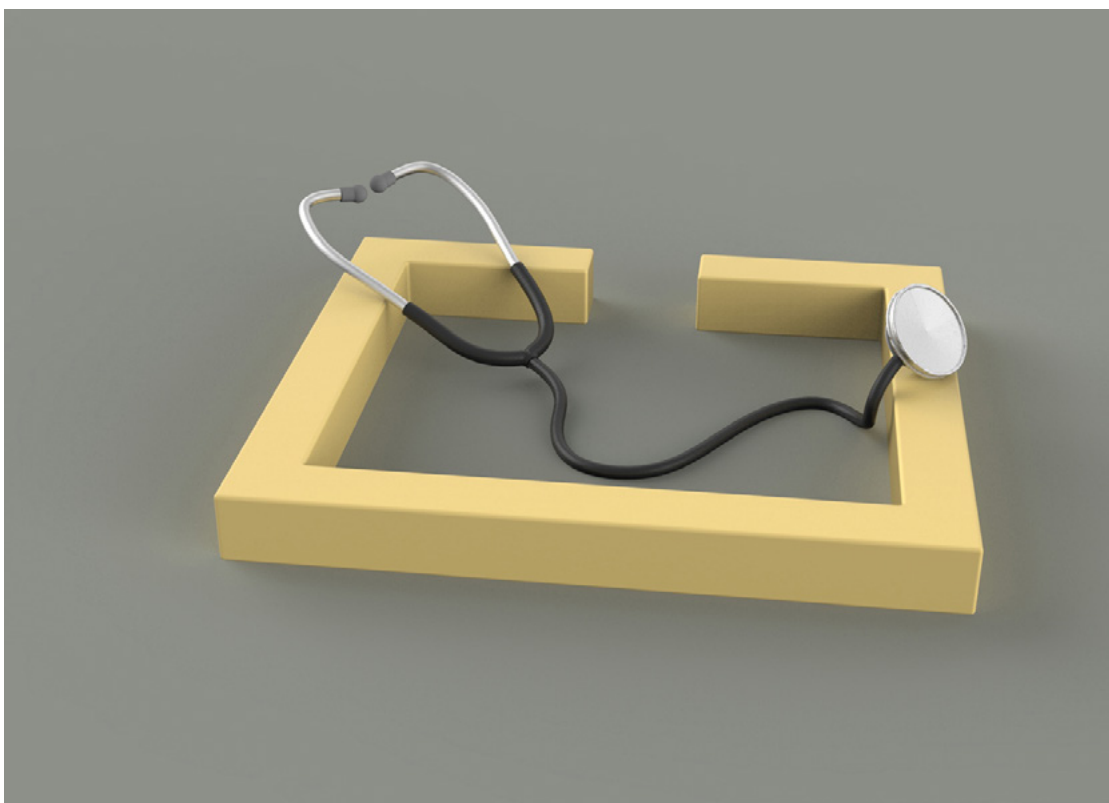
1,8 % fler än 2015.

Genomsnittlig prishöjning 2018

3,1 %

Genomsnittlig omsättning per patientbesök 2018

1887 kr

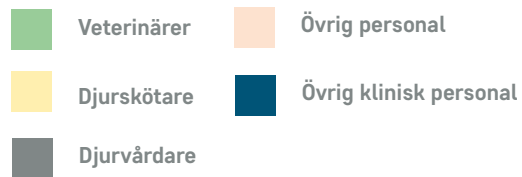
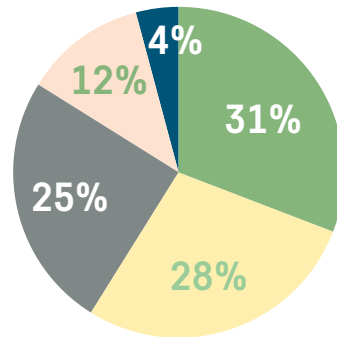

Medarbetarna

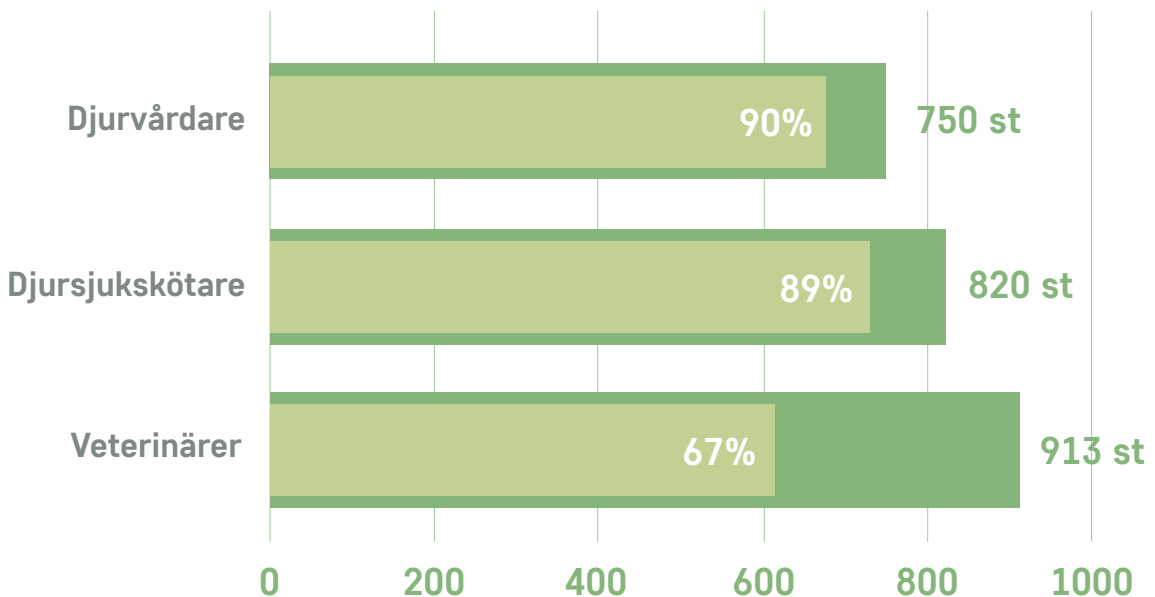
ANTALET ANSTÄLLDA i Svensk Djursjukvårds medlemsföretag är ca 3700 personer. De företag som svarat på medlemsenkäten anger att 59 procent av de anställda har legitimation. Av de yrkesverksamma på medlemsföretagens kliniker är veterinärer vanligast; 31 procent av de anställda är legitimerade veterinärer. Jämför man tjänstgöringsgrad har, enligt enkäten, veterinärerna klart lägst tjänstgöringsgrad (67 procent). Djursjukskötare och djurvårdare har en tjänstgöringsgrad på ungefär 90 procent.

PÅ GRUND AV branschens låga medelålder är det relativt få som går i pension inom de närmaste åren. Enligt enkätsvaren är det 46 stycken veterinärer, 26 stycken djursjukskötare och 12 stycken djurvårdare som går i pension på klinikerna de närmaste fem åren.

Yrkesverksamma på klinikerna

Tjänstgöringsgrad hos anställd personal

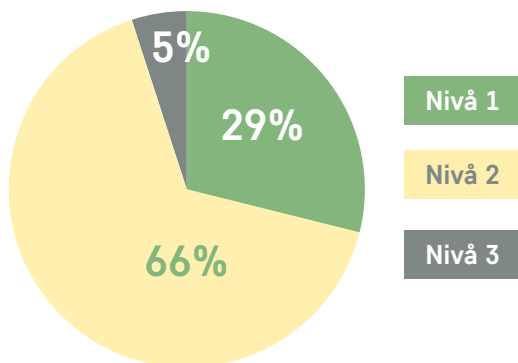
KOMMENTAR: Eftersom en stor andel av veterinärerna också driver ett eget företag så jobbar de inte alltid heltid där de är anställda.

39,7 år

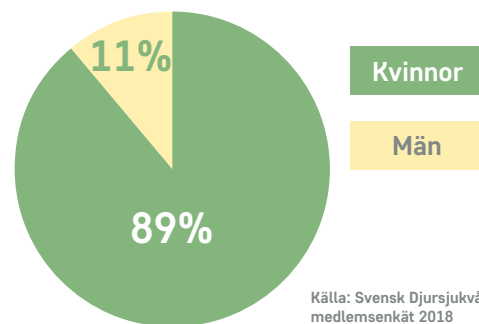
är den genomsnittliga åldern på medarbetarna i Svensk Djursjukvårds medlemsföretag. Detta kan jämföras med 42,8 år som är snittåldern på hela svenska arbetsmarknaden.

Källa: SCB, 2019

Djurvårdarnas behörighet

Hur många kvinnor respektive män är anställda på enheten?

Källa: Svensk Djursjukvårds medlemsenkät 2018

SOM DJURVÅRDARE tillhör man ”övrig personal” och omfattas därför av det så kallade behandlingsförbudet. Detta sätter stora begränsningar på vilka arbetsuppgifter som får utföras. Det finns undantag på tre olika nivåer från behandlingsförbudet som rör djurvårdare. Undantagen från behandlingsförbudet är tidsbegränsade till och med den 31 december 2023¹³.

ALLA UNDANTAG på nivå 3 kommer att upphöra helt, förutom för de som är studenter på en veterinär- eller djursjukskötartutbildning. Det innebär

att efter den 31 december 2023 kommer de som idag arbetar på nivå 3 kommer att få arbeta på nivå 2 istället.

PÅ NIVÅ 2 kommer undantaget att få ge intravenösa injektioner att upphöra. Det innebär att även undantaget att sätta permanentkanyl kommer att försvinna då eftersom det är kopplat till undantaget för intravenösa injektioner. Däremot kommer undantaget att få koppla i och ur dropp ur en befintlig permanentkanyl att finnas kvar. Det får man alltså göra även efter den 31 december 2023.

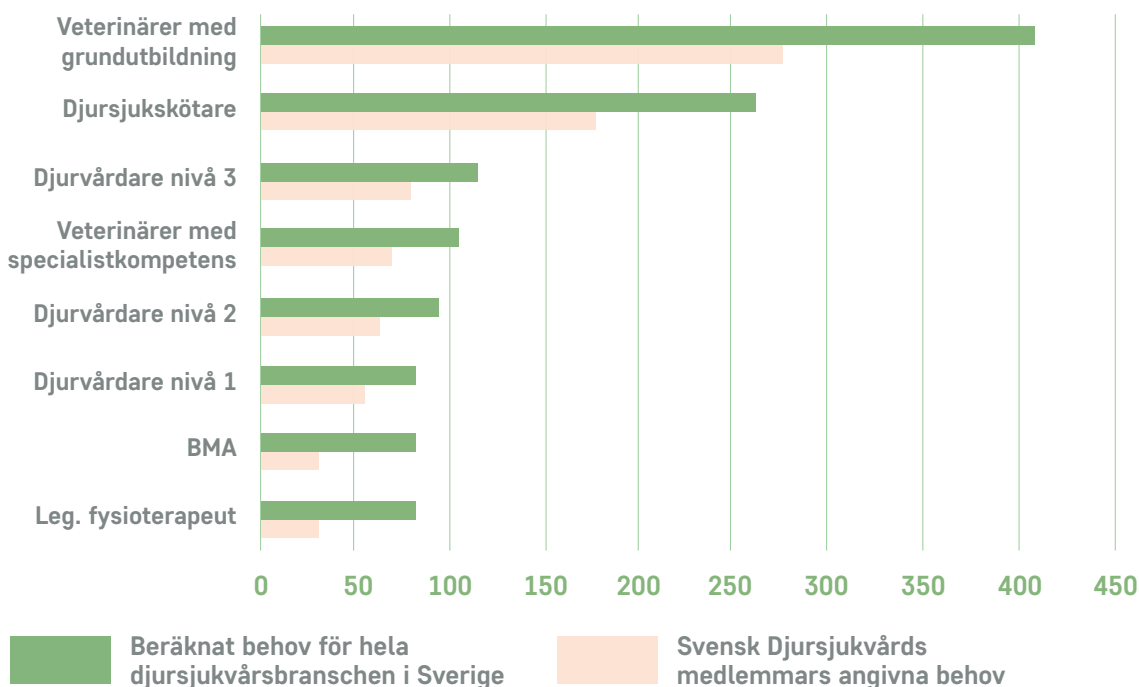
KOMMENTAR: Bland utbildade veterinärer dominerar kvinnorna. Den kvinnliga dominansen inom yrket ser dessutom ut att förstärkas i framtiden. Kvinnornas andel av veterinärutbildade ökar och fram till år 2030 beräknas den kvinnliga dominansen bli allt starkare, då antalet kvinnor med veterinärutbildning beräknas öka kraftigt samtidigt som antalet män med denna utbildning minskar något. År 2030 beräknas åtta av tio utbildade veterinärer vara kvinnor, jämfört med år 1990 då fyra av tio var kvinnor.¹⁴ Veterinärbranschen är också en av de branscher där kvinnors löner är högre än männens. Enligt Sveriges veterinärförbund menar ordförande Katja Puustinen att en orsak till att kvinnors livslön ökat är att chefer sätter löner efter kompetens.¹⁵

För en bransch med ljusa framtidsutsikter som djursjukvården finns ett fortsatt stort rekryteringsbehov. En ökad efterfrågan på avancerad sjukvård kommer öka behovet ytterligare. Rekryteringsbehovet de kommande 12 månaderna är enligt våra enkätsvar 346 veterinärer, varav 70 med specialistkompetens, samt 177 djursjukskötare och djurvårdare på utökad nivå (nivå 2 och 3).

*I DIAGRAMMET nedan har vi även uppskattat branschens totala behov, baserat på den totala omsättningen för företagen som besvarat enkäten jämfört med branschens totala omsättning.

Hur ser företagets rekryteringsbehov ut de kommande 12 månaderna

Praktikanter

FÖR ATT SÄKRA kompetensförsörjningen visar medlemsenkäten att flertalet av företagen ser det som en självklarhet att ta emot praktikanter; på gymnasial nivå, på yrkeshögskolenivå och på universitetsnivå. Flertalet menar att det är en bra rekryteringsbas för framtiden, samt för att företagen vill ta sitt ansvar.

”Ja, hur skulle det annars gå att få fram god arbetskraft? Kan vara en bra rekrytering i framtiden”

KOMMENTAR: 72 procent av de svarande säger att de brukar ta emot praktikanter, vilket visar på en positiv inställning till praktikanter, på samtliga utbildningsnivåer. Branschen är villig att bidra med praktikplatser i ökad omfattning om fler utbildningsplatser kommer till stånd.

Försäkringsbolag - diagnoser

Nedan listas de tio vanligaste diagnoser som tre av Sveriges största djurförsäkringsföretag¹⁶ betalar ut ersättning för.

- 1 Hälsa
- 2 Kräkning
- 3 Neoplastiska förändringar, hud underhud
- 4 Öroninflammation
- 5 Tumör i juver
- 6 Okänd diagnos
- 7 Livmoderinflammation (hos hund)
- 8 Klobrott/Klokapselbrott
- 9 Kräkning och diarré
- 10 Bitsår, hud underhud

KOMMENTAR: Det finns vård som det inte utbetalas ersättning för.

Foto: Fredrik Persson

Foto: Sören Andersson

Från vänster:

Karin Ronander | Anicura Stockholms Regiondjursjukhus AB

ordförande Karin Nordén | Lunds Djursjukhus AB

Marie Jury | Upplands Väsby Djursjukhus AB

Flemming Winberg | Evidensia Häst AB

Erik Alexandersson | Anicura AB

Saknas:

Johan Wiklund | Evidensia Djursjukvård AB

Mia Runnérus | Evidensia Smådjur AB

Samtliga valda vid SLA:s förbundsstämma 25 april 2018.

Referenser

¹ Konkurrensverkets rapportserie 2018:6 _____	sid 6
² Ibid _____	sid 6
³ Ibid _____	sid 7
⁴ Ibid _____	sid 7
⁵ Ibid _____	sid 7
⁶ Jordbruksverket, 2019 _____	sid 8
⁷ Svensk Djursjukvårds medlemsenkät 2018 _____	sid 8
⁸ Mer info på Jordbruksverket, 2018 _____	sid 8
⁹ Ibid _____	sid 8
¹⁰ Avser de privata företagen inom branschen djursjukvård Siffror och årtal är de senast publicerade _____	sid 10
¹¹ I enkäten har de svarande valt ut de två alternativ som de anser vara viktigast _____	sid 12
¹² Avser Svensk Djursjukvårds medlemsföretag _____	sid 15
¹³ Jordbruksverket, 2018 _____	sid 17
¹⁴ SCB, 2010 _____	sid 17
¹⁵ SVT, 2018 _____	sid 17
¹⁶ Agria, If och Sveland. (Folksam svarade inte på vår förfrågan) _____	sid 20

Källförteckning

Jordbruksverket (2018): <https://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/djurhalsopersonal/arbeteinomdjurenhalsoochsjukvard/djurvardare.4.510b667f12d3729f91d8000103.html> - 2019-01-16

Jordbruksverket (2019): Mailkonversation VeterinarFragor@jordbruksverket.se 2019-01-21

SCB (2010): Könsstruktur per utbildning och yrke 1990–2030; Tema rapport 2010:1, https://www.scb.se/statistik/_publikationer/uf0521_1990i30_br_a40br1001.pdf - 2019-01-24

SCB (2018): Statistikdatabasen http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__NV__NV0109/?rxid=6a5d69cb-3abd-4d95-8f27-27568a0b33c1 - 2019-01-29

SCB (2019): Mailkonversation rams@scb.se + fek.ns@scb.se -2019-01-21

SVT (2018): <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/branscherna-sa-lyckades-vara-kvinnor-ga-om-mannens-loner> - 2019-01-24

Konkurrensverket (2018): Konkurrensverkets rapportserie 2018:6 http://www.konkurrensverket.se/globalassets/publikationer/rapporter/rapport_2018-6.pdf

www.grona.org